

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

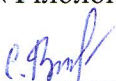
Практична грамати́ка польської мови

Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	B11 Філологія (за спеціалізаціями)
Спеціалізація	B11.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська
Додаткова спеціалізація	B11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма –	Філологія. Польська мова і література, друга мова – англійська, переклад.
Обсяг дисципліни –	4 кредитів ЄКТС
Шифр дисципліни –	ОЗП.02
Мова навчання –	польська, українська
Статус дисципліни –	обов'язкова (фахової підготовки)
Факультет –	гуманітарно-педагогічний
Кафедра –	слов'янської філології

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	4	8	4	120	16		34		70				+
З	4	8	4	120	6		6		108				+

Робоча програма складена на основі ОПП «Філологія. Польська мова і література, друга мова – англійська, переклад»

Програму склала ст. викладач

 Світлана ВОЙТАЛЮК

Схвалено на засіданні кафедри слов'янської філології

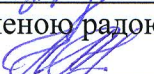
Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1.

Завкафедри слов'янської філології

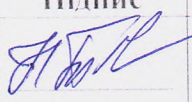
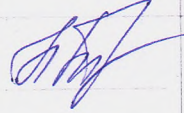
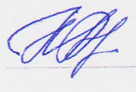
 Наталія ТОРЧИНСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради ГПФ

 Неля ПОДЛЕВСЬКА

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри слов'янської філології, канд. філол. наук, доц.	Гуманітарно- педагогічний факультет		Наталія ТОРЧИНСЬКА
Гарант освітньо- професійної програми, канд. філол. наук, доц.	Гуманітарно- педагогічний факультет		Наталія ТОРЧИНСЬКА
Декан	Гуманітарно- педагогічний факультет		Неля ПОДЛЕВСЬКА

2. Пояснювальна записка

Дисципліна «Практична граматики польської мови» є однією із фахових дисциплін і посідає провідне місце у підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю В11.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська.

Пререквізити – ОЗП.01 Вступ до слов'янської філології; ОЗП.04 Вступ до перекладознавства; ОФП.06 Теорія і практика перекладу (польська мова).

Постреквізити – ОФП.02 Практичний курс польської мови (середній рівень); ОФП.03 Практичний курс польської мови (достатній рівень); ОФП.07 Історія польської літератури; ОФП.08 Курсова робота з теорії і практики перекладу (польська мова); ОФП.09 Практикум із перекладу спеціальних текстів (польська / українська мови); Виробнича перекладацька практика (польська мова).

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

– **компетентності**: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог (ІК); Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК 05); Здатність працювати в команді та автономно (ЗК 08); Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 11); Здатність проведення досліджень на належному рівні (ЗК 13); Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК 14); Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію (ФК 04); Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя (ФК 06); Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами (ФК 09); Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів та жанрів (ФК 10); Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення (ФК 11).

– **програмні результати навчання**: Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації (ПРН 01); Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності (ПРН 10); Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища та процеси, що їх зумовлюють (ПРН 12); Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя (ПРН 14); Дотримуватись у професійній та дослідницькій роботі принципів академічної доброчесності (ПРН 20).

Мета дисципліни: засвоєння лексичного мінімуму та основних граматичних правил польської мови, необхідних для формування вмінь та навичок читання та розуміння простих текстів, сприйняття та розуміння усної мови, ведення нескладних діалогів на побутові теми, графічних та орфографічних умінь і навичок, розвитку зв'язного усного та письмового мовлення, навичок перекладу.

Предметом є вивчення польської мови з акцентом на практичне застосування знань у реальних комунікативних ситуаціях. Основні аспекти курсу – це фонетичний, граматичний та

лексичний.

Завдання дисципліни: засвоєння студентами способів вираження відомих мовних значень за допомогою іноземної – польської – мови. Вивчення польської графіки та вимови; вивчення польської лексики; вивчення граматики польської мови; знайомство з польськими реаліями; засвоєння основних засад перекладу з польської на рідну мову та навпаки. Навчання читання та писання польською мовою; формування орфографічних умінь і навичок; засвоєння лексичного мінімуму побутової тематики; практичне засвоєння основних граматичних правил польської мови та формування початкових граматичних умінь і навичок; навчання монологічного та діалогічного усного й писемного мовлення польською мовою.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни: здатен спілкуватися іноземною мовою; здатен до абстрактного мислення; здатен застосовувати знання у практичних ситуаціях; володіє навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатен дотримуватися сучасних мовних норм (з іноземної та державної мови), використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту; здатен використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах (іноземною та державною мовами).

3. Структура залікових кредитів дисципліни

<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин (денна форма навчання), відведених на:</i>			<i>Кількість годин (заочна форма навчання), відведених на:</i>		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Синтаксис як архітектура мови: об'єкт, мета та завдання.	2	4	9			
Тема 2. Ієрархія синтаксичних одиниць у польській та українській лінгвістиці.	2	4	8	2	2	
Тема 3. Словосполучення як будівельний матеріал комунікації.	2	4	9			
Тема 4. Структурно-семантичний аналіз словосполучень у професійних текстах.	2	4	9	2	2	
Тема 5. Типологія синтаксичного зв'язку: сурядність і підрядність.	2	4	9			
Тема 6. Концепція «субстрату» та «модифікатора» (за польською мовознавчою традицією).	2	4	9	2	2	
Тема 7. Компаративний аналіз синтаксичних моделей у текстах різних стилів.	2	4	8			
Тема 8. За межами речення: синтаксис тексту та дискурсу.	2	4	9			
Разом за VIII семестр	16	34	70	6	6	

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Зміст лекційного курсу

Номер теми	Перелік, тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
1	Синтаксис як архітектура мови: об'єкт, мета та завдання. Межі синтаксису, зв'язок з морфологією та семантикою. Мова як живий організм чи чіткий механізм? Дискусія про те, чи можна вважати синтаксис «математикою» лінгвістики. Чи здатний Штучний Інтелект повністю опанувати синтаксичну гнучкість людини? Літ.: [2], [3], [7], [11], [12], [14], [4]	2
2	Ієрархія синтаксичних одиниць та проблема їх класифікації. Від словоформи до тексту. Елементарні (мінімальні) та неелементарні (складні) синтаксичні конструкції. Відмінності у виділенні синтаксичних одиниць в українській та польській лінгвістичних традиціях. Мистецтво лаконічності проти красномовства. Як синтаксична структура речення впливає на сприйняття інформації в медіа? Аналіз «клікбейтних» заголовків: чому мінімальні синтаксичні одиниці сьогодні ефективніші за складні конструкції? Літ.: [2], [3], [11], [12], [4]	2
3	Словосполучення як некомунікативна одиниця: польський та український погляд Особливості вчення про словосполучення в польській лінгвістиці (związki wyrazowe). Типи словосполучень: узгодження, керування, прилягання (związek zgody, rządu, przynależności). Труднощі перекладу: чому дослівність вбиває сенс? Обговорення ідіоматичних словосполучень та сталих виразів у бізнес-етикеті України та Польщі. Як неправильний синтаксичний зв'язок може змінити репутацію бренду при виході на іноземний ринок? Літ.: [2], [3], [11], [12], [4]	2
4	Структурно-семантичний аналіз словосполучень у тексті Методика виокремлення та аналізу словосполучень у текстах різних стилів. Морфологічне вираження головного і залежного компонентів. Специфіка польської мови у вживанні відмінкових форм. Мовний імідж сучасного фахівця. Аналіз того, як використання складних атрибутивних словосполучень формує авторитетність мовця. Чи можна за структурою словосполучень розпізнати професію людини? Літ.: [2], [3], [11], [12], [4]	2
5	Типологія синтаксичного зв'язку та природа підрядності Типи синтаксичного зв'язку в підрядних і сурядних словосполученнях. Типи за будовою (прості, складні). Семантико-синтаксичні відношення (об'єктні, атрибутивні, обставинні). Логіка конфлікту та компромісу. Використання сурядних сполучників («але», «проте», «однак») у дипломатичних перемовинах. Як за допомогою підрядного зв'язку (причинно-наслідкових конструкцій) переконати опонента у своїй правоті? Літ.: [2], [3], [7], [11], [12], [4]	2
6	Граматичні засоби вираження зв'язку між словами Флексія, прийменники, порядок слів та інтонація як засоби зв'язку. Порівняння ролі прийменникових конструкцій в українській та польській мовах (наприклад, конструкції з <i>do</i> , <i>dla</i> , <i>na</i>). Порядок слів як інструмент маніпуляції. Дискусія про те, як зміна порядку слів (інверсія) у політичних промовах зміщує акценти та впливає на підсвідомість аудиторії.	2

	Літ.: [2], [3], [11], [12], [4]	
7	Концепція «субстрату» та «модифікатора» в синтаксисі Поняття «субстрату» та «модифікатора» (традиція польської школи). Предикативні та непередикативні стосунки. Аналіз ролі модифікаторів у поширенні структури речення. Деталі, що змінюють світ. Як другорядні члени речення (модифікатори) змінюють емоційне забарвлення новини. Спробуйте описати одну подію лише субстратами (іменник + дієслово) та з використанням рясних модифікаторів. Як змінюється сприйняття? Літ.: [2], [3], [7], [11], [12], [4]	2
8	Комплексний синтаксичний аналіз тексту: від теорії до практики Аналіз синтаксичних зв'язків та визначення субстратів/модифікаторів у запропонованих текстах. Підбиття підсумків щодо спільних та відмінних рис українського та польського синтаксису. Opowiadanie historii як створити історію, яку захочуть почути. Практикум створення переконливого тексту (промови або поста) для презентації власного стартапу. Як збалансувати синтаксичну складність, щоб текст був водночас інтелектуальним та зрозумілим? Літ.: [2], [3], [7], [11], [12], [14], [4]	2
Разом за VII семестр		16

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер теми	Перелік, тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
1	Ієрархія синтаксичних одиниць та проблема їх класифікації. Від словоформи до тексту. Елементарні (мінімальні) та неелементарні (складні) синтаксичні конструкції. Відмінності у виділенні синтаксичних одиниць в українській та польській лінгвістичних традиціях. Мистецтво лаконічності проти красномовства. Як синтаксична структура речення впливає на сприйняття інформації в медіа? Аналіз «клікбейтних» заголовків: чому мінімальні синтаксичні одиниці сьогодні ефективніші за складні конструкції? Літ.: [2], [3], [11], [12], [4]	2
2	Структурно-семантичний аналіз словосполучень у тексті Методика виокремлення та аналізу словосполучень у текстах різних стилів. Морфологічне вираження головного і залежного компонентів. Специфіка польської мови у вживанні відмінкових форм. Мовний імідж сучасного фахівця. Аналіз того, як використання складних атрибутивних словосполучень формує авторитетність мовця. Чи можна за структурою словосполучень розпізнати професію людини? Літ.: [2], [3], [11], [12], [4]	2
3	Граматичні засоби вираження зв'язку між словами Флексія, прийменники, порядок слів та інтонація як засоби зв'язку. Порівняння ролі прийменникових конструкцій в українській та польській мовах (наприклад, конструкції з <i>do</i> , <i>dla</i> , <i>na</i>). Порядок слів як інструмент маніпуляції. Дискусія про те, як зміна порядку слів (інверсія) у політичних промовах зміщує акценти та впливає на підсвідомість аудиторії. Літ.: [2], [3], [11], [12], [4]	2
Разом за VII семестр		6

4. 2. Зміст практичних занять

Перелік практичних для студентів денної форми навчання

Номер теми	Теми практичних занять, їхній зміст	Кількість годин
1	Синтаксис як архітектура мови: об'єкт, мета та завдання. Межі синтаксису, зв'язок з морфологією та семантикою. Мова як живий організм чи чіткий механізм?	2
2	Дискусія про те, чи можна вважати синтаксис «математикою» лінгвістики. Чи здатний Штучний Інтелект повністю опанувати синтаксичну гнучкість людини?	2
3	Ієрархія синтаксичних одиниць та проблема їх класифікації. Від словоформи до тексту. Елементарні (мінімальні) та неелементарні (складні) синтаксичні конструкції. Відмінності у виділенні синтаксичних одиниць в українській та польській лінгвістичних традиціях.	2
4	Мистецтво лаконічності проти красномовства. Як синтаксична структура речення впливає на сприйняття інформації в медіа? Аналіз «клікбейтних» заголовків: чому мінімальні синтаксичні одиниці сьогодні ефективніші за складні конструкції?	2
5	Словосполучення як некомунікативна одиниця: польський та український погляд. Особливості вчення про словосполучення в польській лінгвістиці (związki wyrazowe). Типи словосполучень: узгодження, керування, прилягання (związek zgody, rządu, przynależności).	2
6	Труднощі перекладу: чому дослівність вбиває сенс? Обговорення ідіоматичних словосполучень та сталих виразів у бізнес-етикеті України та Польщі. Як неправильний синтаксичний зв'язок може змінити репутацію бренду при виході на іноземний ринок?	2
7	Структурно-семантичний аналіз словосполучень у тексті. Методика виокремлення та аналізу словосполучень у текстах різних стилів. Морфологічне вираження головного і залежного компонентів. Специфіка польської мови у вживанні відмінкових форм.	2
8	Мовний імідж сучасного фахівця. Аналіз того, як використання складних атрибутивних словосполучень формує авторитетність мовця. Чи можна за структурою словосполучень розпізнати професію людини?	2
9	Типологія синтаксичного зв'язку та природа підрядності. Типи синтаксичного зв'язку в підрядних і сурядних словосполученнях. Типи за будовою (прості, складні).	2
10	Семантико-синтаксичні відношення (об'єктні, атрибутивні, обставинні). Логіка конфлікту та компромісу. Використання сурядних сполучників («але», «проте», «однак») у дипломатичних перемовинах. Як за допомогою підрядного зв'язку (причинно-наслідкових конструкцій) переконати опонента у своїй правоті?	2
11	Граматичні засоби вираження зв'язку між словами. Флексія, прийменники, порядок слів та інтонація як засоби зв'язку. Порівняння ролі прийменникових конструкцій в українській та польській мовах (наприклад, конструкції з <i>do</i> , <i>dla</i> , <i>na</i>).	2
12	Порядок слів як інструмент маніпуляції. Дискусія про те, як зміна порядку слів (інверсія) у політичних промовах зміщує акценти та впливає на підсвідомість аудиторії.	2
13	Концепція «субстрату» та «модифікатора» в синтаксисі. Поняття «субстрату» та «модифікатора» (традиція польської школи). Предикативні та непередикативні стосунки. Аналіз ролі модифікаторів у поширенні структури речення. Деталі, що змінюють світ. Як другорядні члени речення	2

	(модифікатори) змінюють емоційне забарвлення новини.	
14	Спробуйте описати одну подію лише субстратами (іменник + дієслово) та з використанням яскравих модифікаторів. Як змінюється сприйняття?	2
15	Комплексний синтаксичний аналіз тексту: від теорії до практики. Аналіз синтаксичних зв'язків та визначення субстратів/модифікаторів у запропонованих текстах. Підбиття підсумків щодо спільних та відмінних рис українського та польського синтаксису.	2
16	Opowiadanie historii як створити історію, яку захочуть почути. Практикум створення переконливого тексту (промови або поста) для презентації власного стартапу. Як збалансувати синтаксичну складність, щоб текст був водночас інтелектуальним та зрозумілим?	2
Разом за VII семестр		34

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

Номер теми	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Словосполучення як некомунікативна одиниця: польський та український погляд. Особливості вчення про словосполучення в польській лінгвістиці (związki wyrazowe). Типи словосполучень: узгодження, керування, прилягання (związek zgody, rządu, przynależności).	2
2	Концепція «субстрату» та «модифікатора» в синтаксисі. Поняття «субстрату» та «модифікатора» (традиція польської школи). Предикативні та непередикативні стосунки. Аналіз ролі модифікаторів у поширенні структури речення. Деталі, що змінюють світ. Як другорядні члени речення (модифікатори) змінюють емоційне забарвлення новини.	2
3	Opowiadanie historii як створити історію, яку захочуть почути. Практикум створення переконливого тексту (промови або поста) для презентації власного стартапу. Як збалансувати синтаксичну складність, щоб текст був водночас інтелектуальним та зрозумілим?	2
Разом за VI семестр		6

5. Зміст самостійної (зокрема й індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до виконання домашніх та контрольних робіт, теоретичного опитування в усній або письмовій формах, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань у вигляді презентацій, відеопроєктів, повідомлень тощо. Студенти *заочної* форми навчання виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до виконання контрольної роботи, методичні вказівки і варіанти встановлюються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний студент отримує на кафедрі у період настановної сесії, а також вона вміщена у методичних рекомендаціях та в модульному середовищі. Крім того, контрольну роботу можуть виконати у формі проекту, розширивши та поглибивши одне із завдань контрольної роботи (попередньо узгодивши такий варіант виконання з викладачем).

Номер теми	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
------------	--------------------------	-----------------

1.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 1, підготовка до практичного заняття.	5
2.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 2, підготовка до практичного заняття.	5
3.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 3, підготовка до практичного заняття. ТК1	5
4.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 4, підготовка до практичного заняття. ІД31. Підготувати відеопроєкт про значення та вживання форм теперішнього, минулого та майбутнього часу в польській мові.	5
5.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 5, підготовка до практичного заняття.	5
6.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 6, підготовка до практичного заняття. ТК2.	5
7.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 7, підготовка до практичного заняття.	4
8.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 8, підготовка до практичного заняття. КР1.	4
9.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 9, підготовка до практичного заняття.	4
10.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 10, підготовка до практичного заняття. ТК3.	4
11.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 11, підготовка до практичного заняття.	4
12.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 12, підготовка до практичного заняття.	4
13.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 13, підготовка до практичного заняття. ІД32. Підготувати повідомлення про переклад дієприкметників з польської на українську мову (для участі в лекції-конференції).	4
14.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 14, підготовка до практичного заняття. ТК4	4
15.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 15, підготовка до практичного заняття.	4
16.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми 16, підготовка до практичного заняття. КР2	4
Разом за VI семестр		70

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

6. Технології та методи навчання

Форми організації навчання: навчальні заняття (лабораторне заняття, консультація), самостійна робота, індивідуальні завдання (курсова робота, індивідуальний проєкт), практична підготовка.

Методи навчання: словесні (розповідь викладача, бесіда, пояснення, робота з текстом), наочні (демонстрація реальних або зображених об'єктів, явищ і їх спостереження), практичні (вправи, тестування).

Технології навчання: репродуктивні, проєктні, інтерактивні, ігрові, інформаційно-комп'ютерні, технології дистанційного, контекстного навчання.

Інструменти ІКТ (PowerPoint, сервіси WEB 2.0. (Kahoot!, Classtime, Canva, Wordwall, Testy ProPolski), MOODLE, ZOOM, Google Meet, хостинг YouTube, освітні онлайн платформи (ORPEG, PROLOG Publishing, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli SWP), месенджери (Viber, Telegram, корпоративна електронна пошта тощо).

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (виконання вправ, участь в обговоренні питань, самостійні роботи);
- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо складеними і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав із будь-якого виду навчальної роботи суму балів, нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватися в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активна робота на занятті, виконання практичних завдань, участь у дискусіях тощо).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією під час вивчення відповідних тем або задачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІДЗ здобувач готує відеопроекст або презентацію на тему «Порівняльна характеристика двох мов».

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно

виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються і не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://www.orpeg.pl>, <https://glossa.pl/kursy-jezyka-polskiego/kursy-polskoi-mowy/>, <https://polskiikropka.pl>, <https://www.youtube.com/channel/>), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів). Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у 1 семестрі

Аудиторна робота						Контрольні заходи						Семестровий контроль	Разом
Усні відповіді на практичних заняттях				Індивідуальне домашнє завдання		Тестовий контроль				Контрольна робота		Іспит	
1-4	5-11	12-34	35-49	№1	№2	№1	№2	№3	№4	№1	№2		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)													
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	24-40	60-100
12-20				6-10		12-20				6-10		24-40	

Примітка: УО – усне опитування; ТК – тестовий контроль; ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; КР – контрольна робота; ПК – підсумковий контроль (іспит). За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перескласти у встановлений

викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти у 1 семестрі

Аудиторна робота					Контрольні заходи						Семестровий контроль	Разом
Усні відповіді на практичних заняттях			Індивідуальне домашнє завдання		Тестовий контроль				Контрольна робота		Залік	
№1	№2	№3	№1	№2	№1	№2	№3	№4	№1	№2		
<i>Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)</i>												
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	27-45	60-100
9-15			6-10		12-20				6-10		27-45	

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань – два теоретичних і одне – практичне. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюються максимально: кожне з теоретичних завдань – 5 балами, практичне завдання 55 балами, загальна максимальна сума балів становить 65. Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	3	4	5
Теоретичне питання № 2	3	4	5
Практичне завдання	20	40	55
Всього балів	26		65

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (26 балів) та максимального (65 балів), знаходиться в межах 27-64 бали та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерію оцінювання
---	---

Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє заповнювати форми звітності, аналізувати їх на помилки та виправляти їх, шукати взаємозв'язки між формами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекидає їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 6 балів, максимальний – 10 балів).

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з чотирьох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних	0-59	60-74	75-89	90-100

відповідей				
Кількість балів	-	3	4	5

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		
E	60-65		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

10. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Чому синтаксис називають «архітектурою мови», і в чому полягає його відмінність від морфології в аспекті формування смислів?
2. Як взаємодіють синтаксис і семантика при побудові висловлювання?
3. У чому полягає сутність дискусії про «математичність» синтаксису? Чи існують у ньому універсальні формули?
4. Які обмеження має Штучний Інтелект у відтворенні індивідуальної синтаксичної гнучкості людини?
5. Назвіть основні рівні ієрархії синтаксичних одиниць від мінімальної до максимальної.
6. Чим відрізняється поняття «елементарна синтаксична одиниця» від «неелементарної»?

7. Порівняйте підходи до класифікації речень в українській лінгвістиці та польській школі (наприклад, погляди З. Клеменевича).
8. Як мінімалізм у синтаксисі (використання лише ядерних структур) впливає на ефективність медійного тексту?
9. Чому словосполучення вважається «некомунікативною» одиницею мови на відміну від речення?
10. Розкрийте зміст польських термінів *związek zgody*, *związek rządu* та *związek przynależności*. Які їхні українські відповідники?
11. Які основні труднощі виникають при перекладі ідіоматичних словосполучень з польської мови на українську?
12. Наведіть приклад, як зміна типу синтаксичного зв'язку в бренд-комунікації може призвести до репутаційних втрат.
13. Які морфологічні засоби є домінантними для вираження головного слова у польських словосполученнях?
14. Як за допомогою аналізу складних атрибутивних словосполучень (ланцюжків прикметників та іменників) визначити стиль тексту (науковий, офіційний, публіцистичний)?
15. Поясніть поняття «синтаксичної валентності» слова на прикладі польських дієслів.
16. У чому полягає принципова різниця між сурядним та підрядним зв'язком на рівні логіки мислення?
17. Які семантико-синтаксичні відношення виникають у підрядних словосполученнях (об'єктні, обставинні тощо)? Наведіть приклади.
18. Як сурядні сполучники допустовості (проте, однак, *niemo to*) допомагають вибудовувати стратегію компромісу в дебатах?
19. Порівняйте роль флексії (закінчення) та прийменника як засобів зв'язку в українській та польській мовах. Де роль прийменника є вагомішою?
20. Як функціонують польські конструкції з прийменниками *do*, *dla*, *na* у порівнянні з їхніми українськими семантичними еквівалентами?
21. Що таке «інверсія» і як вона використовується як інструмент маніпуляції у політичному дискурсі?
22. Як інтонація може змінити синтаксичний зв'язок у реченні при незмінному порядку слів?
23. Дайте визначення «субстрату» та «модифікатора» за польською лінгвістичною традицією.
24. У чому полягає різниця між предикативними та непередикативними стосунками між словоформами?
25. Як надмірна кількість модифікаторів впливає на динаміку тексту в сторітелінгу?
26. Проаналізуйте, як заміна модифікатора-прикметника на модифікатор-підрядне речення змінює стилістику висловлювання.
27. Які кроки включає комплексний синтаксичний аналіз тексту?
28. Як збалансувати синтаксичну складність речень, щоб презентація стартапу виглядала експертною, але залишалася зрозумілою?
29. У чому полягає специфіка «синтаксичного ритму» в польському *opowiadanie historii*?
30. Назвіть три ключові відмінності в синтаксисі української та польської мов, які ви помітили під час аналізу текстів.

11. Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес із дисципліни «Практичний курс польської мови» повністю забезпечений необхідною навчально-методичною літературою (зокрема, підручниками, рекомендованими МОН України, вченими радами ЗВО), яка в достатній кількості є в науковій бібліотеці університету. Крім того, необхідні навчально-методичні матеріали розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни, зокрема лекційні матеріали, практичні. Пошук – Кафедра слов'янської філології, «Практична

12. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

13. Рекомендована література

Основна

1. Войталюк С. В. Сучасна польська мова. Морфологія : збірник вправ до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035. 33 «Середня освіта. Мова та література (польська, українська)». Відповідальний за випуск Подлевська Н. В. Хмельницький : ХНУ, 2022. 70 с.
2. Кравчук А. М. Польська мова. Граматика з вправами. Підручник для вищих навчальних закладів. Київ, 2016. 454 с.
3. Кравчук Алла. Польська граматика в таблицях. Київ. Фірма «Інкос», 2019. 76 с.
4. Кравчук А. Morfologia współczesnego języka polskiego (fleksja). Część I. Lwów, 2007. 140 s.
5. Bańko M. Polszczyzna na co dzień. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa, 2022. 852 s.
6. Bańko M. Wykłady z polskiej fleksji. Warszawa, 2017. 240 s.
7. Ciesielska-Musameh R., Guziuk-Świca B. Z polskim w świat. Podręcznik do nauki języka polskiego jako obcego. Lublin, 2019. 348 s.
8. Garncarek P. Czas na czasownik. Podręcznik do nauki języka polskiego, ćwiczenia gramatyczne. Kraków, 2018. 224 s.
9. Kleszczowa K. U źródeł polskich partykół. Wydawnictwo Uniwersytet Śląski. Katowice, 2015. 157 s.
10. Lipińska E. Z polskim na ty. Podręcznik do nauki języka polskiego. Kraków, 2014. 296 s.
11. Lipińska E, Dąbmska G. Kiedyś wrócisz tu. Podręcznik do nauki języka polskiego dla średnio zaawansowanych. Część I, II. Kraków, 2017. 282 s.
12. Pyzik J. Przygoda z gramatyką. Fleksja i słowotwórstwo imion. Ćwiczenia funkcjonalno-gramatyczne dla cudzoziemców. Kraków, 2018. 464 s.
13. Szelc-Mays M. Coś wam powiem. Ćwiczenia komunikacyjne. Kraków. 2020. 280 s.
14. Zarych E. Język kluczem do kraju podręcznik do nauki języka polskiego. Wydawnictwo Nowela. Poznań, 2018. 364 s.
15. Zarych E. Przejdź na wyższy poziom. Podręcznik do nauki języka polskiego dla obcokrajowców. Wydawnictwo Nowela. Poznań, 2014. 332 s.

Додаткова

1. Komorowska H. Sprawdzanie umiejętności w nauce języka obcego. Kontrola. Ocena. Testowanie. Warszawa, 2002. 261 s.
2. Lewiński P. Oto polska mowa. Wrocław, 2001. 232 s.
3. Madeja A., Morcinek B. Polski mniej obcy. Podręcznik do nauki języka polskiego dla średnio zaawansowanych. Katowice, 2007. 296 s.
4. Madelska L, Warchoł-Schlottmann M. Odkrywamy język polski. Gramatyka dla uczących się języka polskiego. Prolog, 2013. 204 s.
5. Mędak S. Liczebnik też się liczy! Gramatyka liczebnika z ćwiczeniami. Kraków, 2010. 253 s.
6. Opisywanie, rozwijanie i testowanie znajomości języka polskiego jako obcego. Red. A. Seretny, W. Martyniuk, E. Lipińska. Kraków, 2004. 168 s.

Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни, зокрема лекційні матеріали, практичні і тестові завдання для поточного та семестрового контролю знань). Пошук – Кафедра слов'янської філології, «Практична граматики польської мови». URL: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7926>
2. Електронна бібліотека університету. URL : http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php
3. <https://wsjp.pl/>
4. <https://testy.propolski.com/pl/certyfikat-b1-varia/>
5. <https://quizizz.com/admin/quiz/5c0bdf515ce5c001a0b0b3e/test-z-jzyka-polskiego-poziom-b1>
6. <http://www.polonizacja.com/?p=1521>
7. <https://wordwall.net/pl/community/>
8. <http://certyfikatpolski.pl/o-egzaminie/przykladowe-testy-zbiory-zadan/>